

Barmhartig leven in crisistijd

7. Gevangenen bezoeken

DE ZEVEN WERKEN VAN BARMHARTIGHEID

Menno van der Beek, Mei 2020

VI

Zijn hart was vast te groot, want de regering, het geld, de macht en andere groeperingen hebben hem opgepakt en ergens opgesloten waar wij dan weer geschrokken op bezoek gingen.

VII

En toen we later weer iets van hem hoorden toen bleek hij afgevoerd, gemarteld en vermoord; wat konden wij nog doen? We zijn het lijk gaan halen en hebben hem begraven. Daar zijn vrienden voor.

En later kwam er een bericht, via de tuinman, dacht ik: dat iemand zei, doe dit voor iedereen - doe het voor mij.

Bijbel

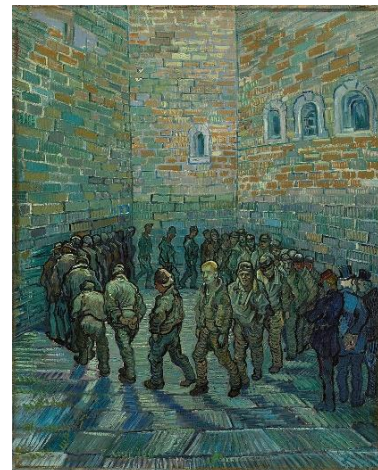
2 Timoteüs 1: 15-17 | Hebrreeën 13: 1-3 | Jeremia 38: 6-13 (of: 37: 11-38: 13)

Beeldend

Gustav Dore, *Prisoners in Newgate Prison exercise yard*, nageschilderd door Vincent van Gogh (1890)

Waarom deze afbeelding?

Het beeld zuigt je als kijker naar binnen, maar de ruimte is als een doodlopende steeg. Er zijn wat ramen, maar die kijken uit op deze uitzichtloze ruimte. Hier worden de gevangen uitgelaten. Ze lopen



steeds hetzelfde rondje, een vicieuze cirkel. Hoofd gebogen, schouders gebogen. Wordt je aangekeken als kijker? Wordt je weggekeken?

Link

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Newgate-prison-exercise-yard.jpg#/media/File:Vincent_Willem_van_Gogh_037.jpg

Muziek

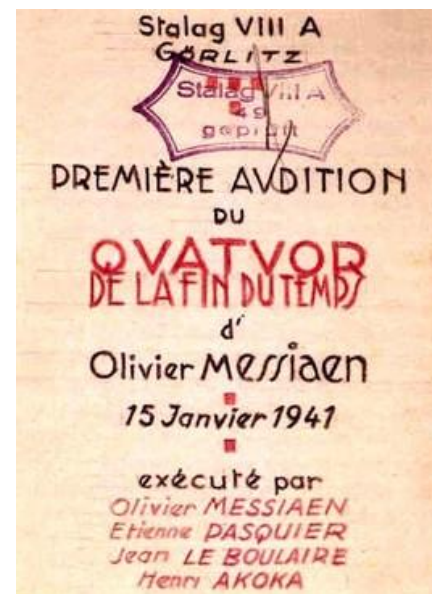
Olivier Messiaen, *Quatuor pour la fin du temps*

Waarom deze muziek?

Olivier Messiaen (1908-1992), een van de grootste componisten van de 20^{ste} eeuw, schreef dit werk in een gevangenkamp, in 1940-1941. Hij was door het Duitse leger gevangen genomen ondergebracht in Stalag VIII-A, nabij Görlitz. Een gevangenvaarder stond hem toe te componeren en zorgde voor pen, papier, gum en een eigen ruimte.

Onder de medegevangenen bevond zich een klarinettist, een violist en een cellist. Zelf speelde Messiaen piano. Voor de onwaarschijnlijke combinatie van deze vier instrumenten schreef hij *Quatuor pour la fin du temps* - kwartet voor het einde der tijden. Het werk ging in het kamp in première, midden in de winter, in een onverwarmde barak, met als instrumentarium dat wat er beschikbaar was (de cello had slechts drie snaren). Het publiek bestond uit de gevangenen maar ook de Duitse officieren.

Messiaen liet zich, zoals in zoveel van zijn composities, inspireren door een Bijbelpassage. In dit geval: Openbaring 10:1-2, 5-7.



Beluisteren

Via <https://www.muziekweb.nl/Link/CJX6349/Quatuor-pour-la-fin-du-temps> is er een link naar een prachtige opname op Spotify.

NOTA BENE: het hele stuk duurt meer dan een uur. Kies bijvoorbeeld voor deel 5 'Louange à l'Éternité de Jésus', een introvert loflied vanuit voelbare pijn:

<https://open.spotify.com/album/626GGT5eaEos1g6LKMrkXh?highlight=spotify:track:4EMyTQCHTS0un92kmrCKEb>.

Of het tweede deel 'Vocalise, pour l'Ange qui annonce la fin du temps', felle verrassing én mildheid:

<https://open.spotify.com/album/626GGT5eaEos1g6LKMrkXh?highlight=spotify:track:6asiIDik5mpslu2VhMrI6E>



Tekst (1)

Gevangene tegen gevangenispredikant: "Morgen ga ik naar huis, maar waar moet ik heengaan. Ik heb geen familie, geen huis, geen werk. Ik kan best weer een misdrijf begaan om hier terug te mogen komen."

Waarom deze tekst?

..... [vul maar in].....



Tekst (2) en video

Martin Luther King, *I have a dream*

Ik ben blij dat ik vandaag samen met u mee kan doen aan een demonstratie die de geschiedenis in zal gaan als de grootste demonstratie voor vrijheid ooit in ons land.

[...]

Een eeuw geleden tekende Abraham Lincoln, in wiens symbolische schaduw wij heden staan, de *Proclamation of Emancipation*. Deze belangrijke wet was als een vuurtoren van hoop voor miljoenen negerslaven die geschroeid waren door de vlammen van een vernietigend onrecht. Hij kwam als een ochtend van vreugde een einde maken aan de lange nacht van hun gevangenschap.

Maar honderd jaar later is de neger nog steeds niet vrij. Honderd jaar later wordt het leven van de neger nog altijd op treurige wijze beperkt door de boeien van rassenscheiding en de ketenen van discriminatie. Honderd jaar later leeft de neger op een eenzaam eiland van armoede in een grote oceaan van materiële welvaart. Honderd jaar later verkommert de neger nog altijd in de uithoeken van de Amerikaanse maatschappij, als een balling in zijn eigen land. Daarom zijn we vandaag hier samengekomen, om een beschamende toestand voor het voetlicht te brengen.

[...]

Vrienden, vandaag zeg ik jullie: laten we ons niet overgeven aan wanhoop. En ondanks de moeilijkheden en frustraties van het heden heb ik nog steeds een droom. Het is een droom die diep wortelt in de Amerikaanse droom.

Ik heb een droom dat op een dag deze natie zal opstaan en gaan leven volgens de ware betekenis van haar credo: "Wij beschouwen deze waarheden als vanzelfsprekend; dat alle mensen gelijk geschapen zijn."

Ik heb een droom dat op een dag op de rode heuvels van Georgia de zonen van vroegere slaven en de zonen van vroegere slavenhouders naast elkaar kunnen zitten aan de tafel van broederschap.

Ik heb een droom dat op een dag zelfs de staat Mississippi, een staat die broeit van de hitte van ongerechtigheid, broeit van de hitte van de onderdrukking, omgevormd zal worden tot een oase van vrijheid en gerechtigheid.

Ik heb een droom dat mijn vier kleine kinderen op een dag in een land zullen leven waar ze niet zullen worden beoordeeld op hun huidskleur, maar op hun karakter.

Ik heb een droom vandaag!

Ik heb een droom dat op een dag in Alabama, met haar wrede racisten, met een gouverneur die zo graag het federale recht nietig wil verklaren — dat op een dag juist in Alabama zwarte jongetjes en zwarte meisjes hand in hand kunnen lopen met blanke jongetjes en blanke meisjes als broertjes en zusjes.

Ik heb een droom vandaag!

Ik heb een droom dat op een dag elke vallei verhoogd zal worden, en elke heuvel en berg geslecht zal worden, het ruige land vlak gemaakt zal worden en de rotsige plaatsen recht; “en de luister van de Heer zal zich openbaren en al wat leeft zal het samen zien.”

Dit is onze hoop en dit is het geloof waarmee ik naar het Zuiden terugkeer.

Met dit geloof kunnen we uit de berg van wanhoop een steen van hoop houwen. Met dit geloof kunnen we de schrille wanklanken van onze natie omvormen tot een prachtige symfonie van broederschap. Met dit geloof kunnen we samen werken, samen bidden, samen strijden, samen naar de gevangenis gaan, samen opkomen voor vrijheid, en weten dat we op een dag vrij zullen zijn.

Waarom deze tekst?

Ook buiten de gevangenis komt gevangenschap voor. Dat kan als iemand gevangen zit in vormen van misbruik of mishandeling. Dat kan als iemand niet uit de kast durft te komen. Dat kan ook doordat ik, jij, wij, de maatschappij, anderen ongeweten en ongewild gevangen houdt in hun ‘anders-zijn’.

De dood van Georg Floyd heeft wereldwijd protest tegen discriminatie en racisme opgeroepen. We worden opgeroepen in de spiegel te kijken, want *black live matters*, alle leven doet er toe en niet alleen het ons bekende en vertrouwde.

Daarom deze tekst, uitgesproken op 28 augustus 1963.

Link

<https://www.youtube.com/watch?v=vP4iY1TtS3s> (fragment, ongeveer gelijk aan de bovenstaande delen in de vertaling).

Of: <https://www.youtube.com/watch?v=smEqnklfYs> (volledig)



Lied

Ontferm U over kinderen

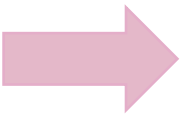
Waarom dit lied?

Omdat het gaat over een mensengroep die kwetsbaarheid weerspiegelt: kinderen. Zij kunnen zich vaak niet verweren als ze gevangen zitten in een onhoudbare situatie.

Waar

Het lied is te vinden in het Gereformeerd Kerkboek van 2017, onder nummer 259.

Zie ook: <https://riaborkent.nl/2016/03/23/ontferm-u-over-kinderen/>



Extra liederen

1. Elly en Rikkert, *Ik was hongerig*: <https://www.youtube.com/watch?v=qfVXz3vwKMM>
2. Kids for kids, *God gave us the seven works of mercy*:
<https://www.youtube.com/watch?v=8QGtMEv82k>

Waarom dit lied?

Omdat het *kinderen* zijn die zingen over de Werken van Barmhartigheid.